

Sygn. akt VI U 3265/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2015 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołań: (...) Spółdzielni Usługowej Zakładu Pracy (...) w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 27 września 2013 r., numer (...)

w sprawie: (...) Spółdzielni Usługowej Zakładu Pracy (...) w B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

z udziałem osób zainteresowanych: Z. F., U. B. (1), U. B. (2), M. B., K. D., Z. G., L. J., D. K., Z. R. i E. S.

o podstawę wymiaru składek

oddala odwołania.

Na oryginalnie właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 3265/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 27 września 2013 r. (znak: 825, 591, 653, 850, 873, 907, 1030) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 81 ust. 1 i 6 oraz art. 85 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych ustalił, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ubezpieczenie wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne za zainteresowanych: Z. F., M. B., K. D., Z. G., L. J., D. K. i Z. R. z tytułu wykonywania prac na podstawie umów zlecenia na rzecz płatnika składek (...) Spółdzielni Usługowej Zakład Pracy (...) w B. stanowią kwoty wskazane w decyzjach z dnia 27 września 2013 roku.

W uzasadnieniu wydanych decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku kontroli przeprowadzonej u płatnika składek ustalono, iż spółdzielnia zawierała z w/w zainteresowanymi dwa typy umów zlecenia dotyczące utrzymania porządku i ochrony obiektów. Umowy były zawierane na ten sam okres. Z tytułu umowy zlecenia dotyczącej ochrony obiektów wynagrodzenie było ustalone w stawce godzinowej, w przypadku zaś umów w zakresie sprzątnięcia wynagrodzenie określone było kwotowo. Organ wskazał, że płatnik składek deklarował składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe od umowy zlecenia na utrzymanie porządku, z której przychód był niższy od przychodu uzyskiwanego

z drugiej umowy. Od tej drugiej umowy deklarowano zaś jedynie składki na ubezpieczenie zdrowotne. W ocenie organu rentowego zawieranie dwóch umów zlecenia na wykonywanie czynności wzajemnie powiązanych miało na celu wyłącznie deklarowanie składek na ubezpieczenia

społeczne tylko od części przychodu uzyskanego przez zainteresowanych, a tym samym miało na celu obejście prawa. Organ wskazał, że przychód uzyskiwany z tytułu wykonywania zawartych dwóch umów zlecenia należy potraktować jako przychód z tytułu wykonywania jednej umowy zlecenia.

Decyzjami z dnia 27 września 2013 roku(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a i c oraz art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1, art. 36 ust. 1, ust. 2, ust. 4, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że zainteresowane: E. S., U. B. (2) i U. B. (1), jako osoby wykonujące na rzecz płatnika składek pracę na podstawie umów zlecenia, nazwanych „umowami o dzieło”, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu w okresach wskazanych w decyzjach z dnia 27 września 2013 roku. W ocenie organu rentowego przedmiotem umów zawartych z w/w zainteresowanymi było świadczenie usług, a nie osiągnięcie określonego rezultatu, wobec czego płatnik składek miał obowiązek zgłoszenia zainteresowanych do ubezpieczeń społecznych.

Odwołanie od powyższych decyzji złożył płatnik składek (...) Spółdzielnia Usługowa Zakład Pracy (...) w B. wnosząc o uchylenie zaskarżonych decyzji, ewentualnie o zwrócenie, na zasadzie art. 467 § 4 k.p.c, akt sprawy organowi rentowemu w celu uzupełnienia materiału sprawy. W uzasadnieniu odwołań skarżący wskazał, iż chybiona jest konstatacja organu rentowego, jakoby zawierane przez powoda umowy nie spełniały wymogów wynikających z przepisów kodeksu cywilnego, w szczególności art. 627 k.c. i następne, gdyż roszczenie o wypłatę umówionego wynagrodzenia powstawało dopiero z chwilą doprowadzenia danej przestrzeni do stanu czystości lub wykonania innej określonej w umowie czynności i osiągnięcia celu. W przypadku omawianych umów istniała możliwość obiektywnego zweryfikowania, czy został osiągnięty umówiony przez strony rezultat, to jest czy określone przestrzenie są czyste - świadczenie zostało wykonane i należy się wynagrodzenie, czy też przestrzenie nie są czyste - świadczenie przyjmującego zamówienie nie zostało spełnione i nie należy się mu wynagrodzenie. W ocenie płatnika składek istotnym jest fakt, że umowy o dzieło były zawierane z przyjmującym zamówienie na doprowadzenie do czystości określonej przestrzeni w miejscach, w której płatnik później świadczył usługi bieżącego utrzymania czystości, które to usługi były wykonywane przez inne osoby, współpracujące z płatnikiem na innej podstawie prawnej innej niż umowa o dzieło, zwykle na podstawie umowy o pracę. Płatnik składek przed podjęciem regularnego sprzątnięcia w przypadku niektórych klientów wykonywał zadania doprowadzenia miejsc przyszłego świadczenia regularnych usług utrzymania czystości do stanu czystości. Według woli klientów płatnika takie doczyszczanie miało na celu doprowadzenie do porządku przestrzeni uprzednio regularnie sprzątniętych przez inne podmioty świadczące usługi tego rodzaju w sytuacji, gdy następowała przerwa w świadczeniu usług regularnego utrzymania czystości, co skutkowało znacznie większym zabrudzeniem danej przestrzeni, albo w sytuacji, gdy podmiot wcześniej wykonujący usługi regularnego utrzymywania czystości nieprawidłowo wykonywał te czynności, co pociągało za sobą nagromadzenie zabrudzenia. Na umowę o dzieło, wskazuje także wyrok wydany przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu z dnia 6 grudnia 2012 roku (III AUa 746/12). Dalej odwołujący wskazał, iż nie zawierał żadnej z umów zlecenia tylko po to, aby powstał drugi tytuł objęcia danego zleceniobiorcy ubezpieczeniem społecznym, przy czym nie posiada wiedzy, aby którykolwiek ze zleceniobiorców zawarł umowę zlecenia po to, by stworzyć drugi tytuł do ubezpieczenia. Wskazał, że jeżeli umowy miałyby być nieważne z uwagi na ich ukierunkowanie na obejście ustawy lub sprzeczność z zasadami współżycia społecznego, to nie mogłyby stanowić podstawy do objęcia zleceniobiorców obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym. W konsekwencji decyzja stwierdzająca nieważność czynności prawnej w postaci zawarcia umowy danego charakteru nie może jednocześnie przekwalifikować jej według własnego uznania na inną umowę tak, by osiągnąć cel w postaci powstania obowiązku ubezpieczeniowego. Zdaniem odwołującego nie występują żadne okoliczności,

które mogłyby stanowić podstawę do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne w innej wysokości, niż zadeklarował to powód. W związku z tym chybione są wnioski protokołu kontroli, jakoby zaistniała różnica w deklarowaniu składek.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniosł o ich oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonych decyzjach.

Sprawy z odwołań płatnika składek zostały przekazane do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą sygn. akt VI U 3265/13.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

(...) Spółdzielnia Usługowa Zakład Pracy (...) w B. prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie działalności ochroniarskiej oraz sprzątanía budynków i obiektów przemysłowych. W spornym okresie płatnik składek zawierał z zainteresowanymi jednocześnie dwie umowy zlecenia na ten sam okres, jedna na świadczenie usług ochrony, druga na utrzymanie porządku. Z tytułu umów zlecenia dotyczących ochrony obiektów wynagrodzenie ustalane było w stawce godzinowej, zaś umowy dotyczące utrzymywania porządku przewidywały wynagrodzenie w wysokości ustalonej kwotowo. Płatnik składek deklarował składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe od umowy zlecenia na utrzymanie porządku, której przychód był niższy od przychodu uzyskanego z drugiej umowy. Od drugiej umowy deklarowano wyłącznie składki na ubezpieczenie zdrowotne. Płatnik składek zatrudniał również osoby na podstawie umów określanych mianem „umów o dzieło”, których przedmiotem było doprowadzenia do czystości i porządku pomieszczeń wskazanych przez zamawiającego. Umowy zawierane były na okresy miesięczne lub dłuższe, po ich zakończeniu były zawierane z tą samą osobą umowy na kolejne okresy.

Dowód: zeznania świadka D. S. k. 150-150v, odpis KRS płatnika składek k. 562-563, akta kontroli ZUS w aktach sprawy

W dniu 1 czerwca 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowaną **U. B. (1)** umowę o dzieło w przedmiocie doprowadzenia do czystości i porządku pomieszczeń wskazanych przez zleceniodawcę (Urząd Skarbowy w I.). W umowie wskazano, że płatnik składek wyda zainteresowanej miotłę, mopa, wiadro oraz środki chemiczne. Termin zakończenia umowy strony przewidziały do dnia 30 czerwca 2011 r. Wynagrodzenie strony ustaliły na kwotę 6 zł za godzinę, płatne w chwili odbioru dzieła. Analogiczne umowy, na okresy pełnego miesiąca, strony zawarły w dniu: 1 lipca 2011 r., 1 sierpnia

2011r. oraz w dniu 1 września 2011 r.

W ramach powyższych umów zainteresowana sprzątała pomieszczenia Urzędu Skarbowego w I., pracowała w godzinach od 14:00 do 20:00, 21:00. Sprzątała 16 pokoi, myła okna oraz korytarze i schody. Pracowała od poniedziałku do piątku. Środki czystości otrzymywała raz na miesiąc od przedstawiciela płatnika składek.

Dowód: zeznania zainteresowanej U. B. (1) k. 171-171v, umowy o dzieło k. 25 akt sprawy VI U 4200/13 w aktach niniejszej sprawy

W dniu 1 czerwca 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowaną **E. S.** umowę o dzieło w przedmiocie doprowadzenia do czystości i porządku pomieszczeń wskazanych przez zleceniodawcę ((...) **Ż.**). W umowie wskazano, że płatnik składek wyda zainteresowanej miotłę, mopa, wiadro oraz środki chemiczne. Termin zakończenia umowy strony określiły na dzień 30 czerwca 2011 r. Wynagrodzenie strony ustaliły na kwotę 5 zł za godzinę, płatne w chwili odbioru dzieła. Analogiczne umowy, na okresy pełnego miesiąca, strony zawarły w dniu: 1 lipca 2011 r., 1 sierpnia 2011 r., 1 września 2011 r. oraz w dniu 3 października 2011 r. Tożsame umowy strony zawierały również na późniejsze miesięczne okresy, przy czym wynagrodzenie strony ustalały w stawce kwotowej: umowa z dnia 2 listopada 2011 r. (wynagrodzenie 400 zł brutto), umowa z dnia 2 stycznia 2012 r. (wynagrodzenie 420 zł brutto), umowa z dnia 1 lutego 2012 r. (wynagrodzenie 420 zł brutto), umowa z dnia 1 marca

2012 r. (wynagrodzenie 440 zł brutto), umowa z dnia 2 kwietnia 2012 r.

(wynagrodzenie 280 zł brutto), umowa z dnia 2 maja 2012 r. (wynagrodzenie 420 zł brutto), umowa z dnia 1 czerwca 2012 r. (wynagrodzenie 400 zł brutto), umowa z dnia 2 lipca 2012 r. (brak określenia kwoty wynagrodzenia w umowie), umowa z dnia 1 sierpnia 2012 r. (wynagrodzenie 260 zł brutto), umowa z dnia 1 września 2012 r. (wynagrodzenie 400 zł brutto), umowa z dnia 1 października 2012 r. (wynagrodzenie 460 zł brutto), umowa z dnia 1 listopada 2012 r. (wynagrodzenie 420 zł brutto), umowa z dnia 3 grudnia 2012 r. (wynagrodzenie 380 zł brutto).

Zainteresowana czynności sprzątania w ramach powyższych umów wykonywała na terenie Zakładu (...) w Ż.. Codziennie sprzątała pomieszczenia biurowe, myła podłogi i parapety, czyściła biurka i łazienki, wyrzucała śmieci. Kilka raz w roku czyściła drzwi oraz myła okna. Pracowała w godzinach od 15:00 do 19:00. Nikt z ramienia spółdzielni nie sprawdzał, czy zainteresowana posprzątała pomieszczenia. Środki czystości oraz sprzęt zainteresowana otrzymywała od płatnika składek. **Dowód: zeznania zainteresowanej E. S. k. 441-44 lv; umowy o dzieło k. 25 akt sprawy VI U 3476/13 w aktach niniejszej sprawy**

W dniu 8 sierpnia 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowaną **U. B. (2)** umowę o dzieło w przedmiocie doprowadzenia do czystości i porządku pomieszczeń wskazanych przez zleceniodawcę (Urząd Skarbowy w I.). W umowie wskazano, że płatnik składek wyda zainteresowanej miotłę, mop, wiadro oraz środki chemiczne. Termin zakończenia umowy strony przewidziały do dnia 31 sierpnia 2011 r. Wynagrodzenie strony ustaliły na kwotę 6 zł za godzinę, płatne w chwili odbioru dzieła. Upřednio zainteresowana miała zawarte analogiczne umowy na okresy od 1 kwietnia 2011 r. do 30 kwietnia 2011 r. oraz od 1 maja 2011 r. do 31 maja 2011 r. z wynagrodzeniem w kwocie 5 zł za godzinę.

W ramach umów o sprzątanie powyższa sprzątała pomieszczenia Urzędu Skarbowego w I., pracowała w godzinach od 14:00 do 20:00, 21:00. Sprzątała pomieszczenia biurowe, myła okna oraz korytarze i schody. Pracowała od poniedziałku do piątku. Środki czystości otrzymywała od przedstawiciela płatnika składek.

Dowód: zeznania zainteresowanej U. B. (2) k. 17 lv, umowa o dzieło k. 25 akt sprawy VI U 4199/13 w aktach niniejszej sprawy

W dniu 1 maja 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **M. B.** umowę zlecenia w przedmiocie utrzymywania porządku w miejscu świadczenia usługi wskazanym przez zleceniodawcę. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 1 maja 2011 r. do 30 września 2011 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 30 zł. Analogiczną umowę strony zawarły w dniu 1 października 2011 r. z okresem obowiązywania od dnia 1 października 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.

W dniu 1 maja 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **M. B.** umowę zlecenia w przedmiocie ochrony obiektów wskazanych przez zleceniodawcę, polegającej m.in. na obserwacji i obchodzie terenu obiektu, monitorowaniu ruchu osobowego i towarowego, nie wpuszczaniu na chroniony obiekt osób nieuprawnionych. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 1 maja 2011 r. do 30 września 2011 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 4,06 zł za godzinę pracy. Analogiczną umowę strony zawarły w dniu 1 października 2011 r. z okresem obowiązywania od dnia 1 października 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.

Zainteresowany usługi ochrony świadczył na terenie zakładu (...) w T.. Pracował w systemie zmianowym. Czynności porządkowe wykonywane przez powyższego ograniczały się do posprzątania po sobie. Od płatnika składek dostawał odzież roboczą: spodnie, ocieplacze, buty, pasek, krawat i koszulę. Co miesiąc otrzymywał jedno wynagrodzenie na konto. Wcześniej zatrudniony był u płatnika składek na podstawie umowy o pracę i w jej ramach świadczył usługi ochrony.

Dowód: zeznania zainteresowanego M. B. k. 356; umowy zlecenia k. 25 akt sprawy VI U 3823/13 w aktach niniejszej sprawy

W dniu 1 czerwca 2012 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **Z. F.** umowę zlecenia w przedmiocie utrzymywania porządku w miejscu świadczenia usługi wskazanym przez zleceniodawcę. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 2 czerwca 2012 r. do 30 czerwca 2012 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 20 zł.

W dniu 1 czerwca 2012 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **Z. F.** umowę zlecenia w przedmiocie ochrony obiektów wskazanych przez zleceniodawcę, polegającej m.in. na obserwacji i obchodzie terenu obiektu, monitorowaniu ruchu osobowego i towarowego, nie wpuszczaniu na chroniony obiekt osób nieuprawnionych. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 2 czerwca 2012 r. do 30 czerwca 2012 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 5,80 zł za godzinę pracy. Analogiczną umowę strony zawarły w dniu 1 lipca 2012 r. z okresem obowiązywania od dnia 1 lipca 2012 r. do 8 lipca 2012 r., zaś wynagrodzenie wynosiło 5,21 zł za godzinę.

Zainteresowany w ramach powyższych umów usługi ochrony świadczył na terenie stacji paliw. W ramach późniejszych umów zlecenia usługi ochrony świadczył na terenie Szpitala (...) w B.. W Szpitalu pracownicy ochrony przebywali w wydzielonym pomieszczeniu, które było przez nich sprzątane po skończonej zmianie. Zajmowało to około 30 minut. Raz w miesiącu spółdzielnia dostarczała pracownikom ochrony Szpitala środki czystości.

Dowód: umowy zlecenia k. 25 akt, zeznania zainteresowanego Z. F. k. 479-479v

W dniu 1 czerwca 2012 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **K. D.** umowę zlecenia w przedmiocie utrzymywania porządku w miejscu świadczenia usługi wskazanym przez zleceniodawcę. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 2 czerwca 2012 r. do 30 czerwca 2012 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 20 zł.

W dniu 1 czerwca 2012 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **K. D.** umowę zlecenia w przedmiocie ochrony obiektów wskazanych przez zleceniodawcę, polegającej m.in. na obserwacji i obchodzie terenu obiektu, monitorowaniu ruchu osobowego i towarowego, nie wpuszczaniu na chroniony obiekt osób nieuprawnionych. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 2 czerwca 2012 r. do 30 czerwca 2012 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 5,21 zł za godzinę pracy. Analogiczną umowę strony zawarły w dniu 1 lipca 2012 r. z okresem obowiązywania od dnia 1 lipca 2012 r. do 8 lipca 2012 r.

Zainteresowany usługi ochrony świadczył na stacji paliwowej w miejscowości M.. Dokonywał obchodów, pilnował towaru przed kradzieżą. Nie wykonywał żadnych czynności porządkowych. Pracował przez 10 godzin dziennie.

Dowód: zeznania zainteresowanego K. D. k. 285v, umowy zlecenia k. 25 akt sprawy VI U 3823/13 w aktach niniejszej sprawy

W dniu 1 maja 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **Z. G.** umowę zlecenia w przedmiocie utrzymywania porządku w miejscu świadczenia usługi wskazanym przez zleceniodawcę. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 1 maja 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 30 zł. Analogiczną umowę strony zawarły w dniu 1 stycznia 2012 r. na okres od dnia 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r.

W dniu 1 stycznia 2012 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **Z. G.** umowę zlecenia w przedmiocie ochrony obiektów wskazanych przez zleceniodawcę, polegającej m.in. na obserwacji i obchodzie terenu obiektu, monitorowaniu ruchu osobowego i towarowego, nie wpuszczaniu na chroniony obiekt osób nieuprawnionych. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 5,83 zł za godzinę pracy.

Zainteresowany usług ochrony świadczył na terenie Centrum (...) w T.. Pracował w systemie zmianowym. Oprócz ochrony obiektu zamiatał parking z liści i odśnieżał go, co zajmowało mu od pół do dwóch godzin. Sprzątanie parkingu zainteresowany wykonywał w czasie swojej zmiany jako ochroniarz. Na parkingu znajdowały się łopaty oraz szczotki.

Od spółdzielni zainteresowany otrzymał buty gumowe i rękawice. Co miesiąc otrzymywał od płatnika składek jedno wynagrodzenie. Dostawał również odzież roboczą: spodnie, ocieplacze, buty, pasek, krawat i koszulę.

Dowód: zeznania zainteresowanego Z. G. k. 354-355, umowy zlecenia k. 25 akt sprawy VI U 3304/13 w aktach niniejszej sprawy

W dniu 1 lipca 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **L. J.** umowę zlecenia w przedmiocie utrzymywania porządku w miejscu świadczenia usługi wskazanym przez zleceniodawcę. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 1 lipca 2011 r. do 30 września 2011 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 30 zł. Analogiczną umowę strony zawarły w dniu 1 października 2011 r. na okres od dnia 1 października 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.

W dniu 1 lipca 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **L. J.** umowę zlecenia w przedmiocie ochrony obiektów wskazanych przez zleceniodawcę, polegającej m.in. na obserwacji i obchodzie terenu obiektu, monitorowaniu ruchu osobowego i towarowego, nie wpuszczaniu na chroniony obiekt osób nieuprawnionych. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 1 lipca 2011 r. do 30 września 2011 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 4,06 zł za godzinę pracy. Analogiczną umowę strony zawarły w dniu 1 października 2011 r. na okres od dnia 1 października 2011 r. do 31 grudnia 2011 r.

Zainteresowany usługi ochrony świadczył na terenie zakładu (...) w T. oraz Izby Skarbowej w T.. Na terenie G. przebywał w baraku i z własnej woli mył i zmywał podłogę, mył okno, prał firanki. Czynności porządkowe zajmowały mu około 15 minut dziennie. Gdy spadł śnieg, to odśnieżał dojście do baraku, czasami teren wokół bramy. Nie otrzymywał środków czystości, sam prosił o nie osoby sprzątające teren G.. Miotły i łopaty służące to zmywania i odśnieżania również należały do chronionego obiektu. Podczas pracy w Izbie Skarbowej zainteresowany nie zajmował się w ogóle czynnościami porządkowymi, wykonywały je osoby zatrudnione przez Izbę Skarbową. Jako ochroniarz pracował w systemie zmianowym. Co miesiąc otrzymywał jedno wynagrodzenie. Analogiczne czynności zainteresowany wykonywał w przeszłości na rzecz spółdzielni będąc zatrudnionym na podstawie umowy o pracę. Od płatnika składek dostawał odzież roboczą: spodnie, ocieplacze, buty, pasek, krawat i koszulę. ***Dowód: zeznania zainteresowanego L. J. k. 355-356, umowy zlecenia k. 25 akt sprawy VI U 3733/13 w aktach niniejszej sprawy***

W dniu 2 sierpnia 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **D. K.** umowę zlecenia w przedmiocie utrzymywania porządku w miejscu świadczenia usługi wskazanym przez zleceniodawcę. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 2 sierpnia 2011 r. do 30 września 2011 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 30 zł. Analogiczne umowy strony zawarły: w dniu 1 października 2011 r. na okres od dnia 1 października 2011 r. do 31 października 2011 r., w dniu 1 listopada 2011 r. na okres od 1 listopada 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. oraz w dniu 1 stycznia 2012 r. do 31 marca 2012 r.

W dniu 2 sierpnia 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **D. K.** umowę zlecenia w przedmiocie ochrony obiektów wskazanych przez zleceniodawcę, polegającej m.in. na obserwacji i obchodzie terenu obiektu, monitorowaniu ruchu osobowego i towarowego, nie wpuszczaniu na chroniony obiekt osób nieuprawnionych. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 2 sierpnia 2011 r. do 30 września 2011 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 4,06 zł za godzinę pracy. Analogiczną umowę stron zawarły w dniu 1 października 2011 r. na okres od dnia 1 października 2011 r. do 31 października 2011 r., na okres od 1 listopada 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. oraz w dniu 1 stycznia 2012 r. na okres od dnia 1 stycznia 2012 r. do 31 marca 2012 r.

Dowód: umowy zlecenia k. 25 akt sprawy VI U 3348/13 w aktach niniejszej sprawy

W dniu 1 maja 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym **Z. R.** umowę zlecenia w przedmiocie utrzymywania porządku w miejscu świadczenia usługi wskazanym przez zleceniodawcę. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 1 maja 2011 r. do 30 czerwca 2011 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 30 zł. Analogiczne umowy strony zawarły: w dniu 1 lipca 2011 r. na okres od dnia 1 lipca 2011 r. do września 2011 r., w dniu

1 października 2011 r. na okres od 1 października r. do 31 grudnia 2011 r. oraz w dniu 1 stycznia 2012 r. od dnia 1 stycznia r. do 31 marca 2012 r.

W dniu 1 stycznia 2011 r. płatnik składek zawarł z zainteresowanym Z. R. umowę zlecenia w przedmiocie ochrony obiektów wskazanych przez zleceniodawcę, polegającej m.in. na obserwacji i obchodzie terenu obiektu, monitorowaniu ruchu osobowego i towarowego, nie wpuszczaniu na chroniony obiekt osób nieuprawnionych. Strony wskazały okres obowiązywania umowy od dnia 1 stycznia 2011 r. do 31 stycznia 2011 r. Wynagrodzenie z tytułu umowy ustalono na kwotę 4,06 zł za godzinę pracy. Analogiczne umowy strony zawarły: w dniu 1 lutego 2011 r. na okres od 1 lutego 2011 r. do 31 marca 2011 r., w dniu 1 kwietnia 2011 r. na okres od 1 kwietnia 2011 r. do 30 czerwca 2011 r., w dniu 1 lipca 2011 r. na okres od 1 lipca 2011 r. do 30 września 2011 r., w dniu 1 października 2011 r. na okres od 1 października 2011 r. do 31 grudnia 2011 r., w dniu 1 stycznia 2012 r. na okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 marca 2012 r. oraz w dniu 1 kwietnia 2012 r. na okres od 1 kwietnia 2012 r. do 30 czerwca 2012 r.

Zainteresowany usługi ochrony świadczył na terenie zakładu (...) w T.. Przebywał na portierni, gdzie sporadycznie, w godzinach pracy, mył podłogę, gdy była zabłocona. Zajmowało mu to 5-10 minut. Innych czynności

porządkowych nie wykonywał. W chronionym obiekcie była zatrudniona osoba sprzątająca, która sprzątała również pomieszczenia, w których przebywał zainteresowany. Zainteresowany co miesiąc otrzymywał jedno wynagrodzenie. Wcześniej usługi ochrony świadczył na rzecz płatnika składek na podstawie umowy o pracę. Płatnik składek nie dostarczał żadnych środków czystości ani przyrządów sprzątających.

Dowód: zeznania zainteresowanego Z. R. zapis AV k. 566; umowy zlecenia k. 25 akt sprawy VI U 3733/13 w aktach niniejszej sprawy

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przenosząc ustalony w sprawie stan faktyczny na grunt przepisów prawa stwierdzić należy, że odwołania płatnika składek nie zasługiwały na uwzględnienie.

Powyżej przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania złożone przez zainteresowanych i zeznania świadka D. S., jak również przedłożone do akt sprawy dokumenty dotyczące zawierania umów z zainteresowanymi, w tym oryginały umów cywilnoprawnych oraz protokół z kontroli przeprowadzonej przez organ rentowy. Sąd uznał zeznania złożone przez zainteresowanych na okoliczność zawieranych z powodową spółdzielnią umów i wykonywanych czynności za wiarygodne. Zeznania zainteresowanych były logiczne i spójne, wzajemnie się dopełniały, nadto podane przez nich okoliczności znalazły potwierdzenie w przedłożonych do akt sprawy dokumentach w postaci kopii zawieranych z nimi umów.

Z uwagi na niestawiennictwo zainteresowanego D. K., pomimo jego wielokrotnego wzywania, Sąd pominął dowód z przesłuchania powyższego zainteresowanego na zasadzie art. 302 § 1 k.p.c. Zdaniem Sądu dla rozstrzygnięcia sprawy z odwołań płatnika składek wystarczające było przeprowadzenie dowodu z przesłuchania pozostałych zainteresowanych oraz dowód z dokumentów w postaci umów zawartych z zainteresowanymi. Na podstawie tak zebranego materiału dowodowego Sąd ustalił fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Jak stanowi art. 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.; dalej „ustawa o s.u.s.”) ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi zleceniobiorcami, oraz osobami z nimi współpracującymi.

Zgodnie natomiast z art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. D. U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.), do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne zleceniobiorców stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składki na

ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami ustawy systemowej.

Następnie w myśl art. 9 ust. 2 ustawy o s.u.s. osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4-6 i 10 u.s.u.s., jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może ona jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych tytułów lub zmienić tytuł ubezpieczeń, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 7 u.s.u.s.

W przypadku zbiegu kilku tytułów ogólnych obowiązuje zasada pierwszeństwa w czasie, co oznacza, iż obowiązek ubezpieczenia istnieje z tego tytułu, który powstał najwcześniej, przy czym możliwa jest zmiana tytułu ubezpieczenia. Już sama treść interpretowanego przepisu, odwołującego się wprost do art. 6 ust. 1 pkt. 4 u.s.u.s., nie pozostawia wątpliwości, iż w zbiegu mogą pozostawać dwie lub więcej umowy zlecenia.

Następnie wskazać należy, że zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe określone są w art. 18 ust. 1 u.s.u.s., który stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a u.s.u.s. stanowi przychód o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10 u.s.u.s. Natomiast art. 18 ust. 3 u.s.u.s. stwarza obowiązek ustalenia podstawy wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 u.s.u.s. wobec zleceniobiorców, jeżeli w umowie zlecenia określono odpłatność za jej wykonanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 u.s.u.s. ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Artykuł 13 pkt 2 ustawy o s.u.s. stanowi, iż obowiązek ubezpieczeń zleceniobiorcy istnieje od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy. Artykuł 20 ust. 1 cytowanej ustawy wskazuje, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Artykuł 36 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 w/w ustawy stanowi, że każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych w art. 6 ust. 1 pkt 4 należy do płatnika składek. Zgłoszeń, o których mowa w ust. 2 i 3, dokonuje się w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia.

Z zestawienia powyższych przepisów wynika, iż wobec zleceniobiorców, którzy mają określone kwotowo wynagrodzenie stosuje się przepis art. 18 ust.1 ustawy o s.u.s., który wprost stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe stanowi przychód. Pojęcie przychodu określone w art. 4 pkt 9 ustawy o s.u.s. obejmuje przychód w rozumieniu

przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych m. in. z tytułu umowy zlecenia. Tymczasem ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.) w art. 3 ust. 1 jako przychód podlegający opodatkowaniu traktuje całości dochodu bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów. Odnosząc tę definicję do sfery prawa ubezpieczeń należy stwierdzić, iż oskładkowaniu podlega cały przychód osiągniany w ramach tego samego tytułu ubezpieczenia (tj. umowy zlecenia) bez względu na ilość zawieranych umów.

W pierwszym rzędzie należy zauważyć, iż w przedmiotowych sprawach mamy do czynienia z dwoma różnego rodzaju sytuacjami. W jednej osoby, tj. Z. F., M. B., K. D., Z. G., L. J., D. K. i Z. R. łączyły z odwołującą się spółdzielnią dwie umowy zlecenia: jedna na kwotę relatywnie wysoką, druga na symboliczną kwotę 20-30 zł, przy czym spółdzielnia odprowadzała składki, kierując się treścią art. 9 ust. 2 ustawy o s.u.s., jedynie od umowy, z tytułu której przysługiwało zleceniobiorcom znacznie niższe wynagrodzenie. W przypadku drugiej kategorii zainteresowanych, tj. E. S., U. B.

(2) i U. B. (1), osoby te miały zawarte ze spółdzielnią umowy o dzieło na sprzątanie pomieszczeń wskazanych przez spółdzielnię na następujące po sobie okresy miesięczne.

W przypadku pierwszej kategorii zainteresowanych należało zatem rozważyć, czy w istocie wystąpiły przesłanki z art. 9 ust. 2 ustawy o s.u.s. uzasadniające oskładkowanie umowy wcześniejszej, ale na znacznie niższą kwotę, czy też mamy do czynienia z umową pozorną lub niepozorną, ale zmierzającą do obejścia prawa poprzez celowe zaniżenie składek na ubezpieczenie społeczne.

W drugim przypadku należało rozważyć, czy przedmiotowe umowy, nazwane przez stronę odwołującą umowami o dzieło, w istocie takowymi umowami są, czy też są to umowy o świadczenie usług, do których zastosowanie mają przepisy o umowach zlecenia.

Odnosząc się do umów zlecenia dotyczących świadczenia usług ochroniarskich i związanych z nimi usług sprzątanania należy zauważyć, że usługi sprzątanania miały charakter całkowicie drugorzędny i wtórny w stosunku do świadczenia usług ochrony, które stanowiły istotę zajęcia zainteresowanych. Sprzątanie stanowiło znikomą część czasu spędzanego na wykonywaniu usług ochrony. Mogło ono zatem z powodzeniem, z uwagi na ich niewielki zakres (chodziło w istocie o uprzątnięcie swojego stanowiska pracy), zostać objęte umową zlecenia na świadczenie usług ochrony. Czas potrzebny na wykonanie czynności sprzątanania był niewspółmierny w stosunku do czasu poświęconego na wykonywanie ochrony. Usługi sprzątanania sprowadzały się w istocie do umycia po sobie szklanek w dyżurce i wytarcia stołu. Trudno przyjąć, mając na względzie zasadę doświadczenia życiowego, że w przypadku pracowników ochrony każdy z nich codziennie po skończonej zmianie kompleksowo sprzątał całe pomieszczenie (okna, drzwi, podłogę) specjalnie do tego przeznaczonymi środkami czystości. Mycie okien czy podłogi mogło się odbywać jedynie sporadycznie. Były to zatem czynności, które w normalnych warunkach wchodziły w skład zwykłych obowiązków pracownika na danym stanowisku pracy a polegających na pozostawieniu miejsca pracy w porządku zwłaszcza, że usługi ochrony świadczone były w systemie zmianowym, gdzie stanowisko pracy było przygotowywane dla zmiennika.

W ocenie Sądu zawieranie przez płatnika składek umów o świadczenie usług sprzątanania (które nie istniałyby przecież bez świadczenia usług ochrony, zaś umowy o świadczenie usług ochrony mogłyby się obyć bez usług sprzątanania - za wyjątkiem uprzątnięcia stołu czy przestrzeni wokół krzesła) na symboliczne kwoty wynagrodzenia służyło ewidentnie obejściu prawa i zmierzało do oskładkowania umów na nieporównanie niższe kwoty niżeli umowy dotyczące ochrony. Zdaniem Sądu podyktowane to było względami ekonomicznymi i wynikało z chęci poczynienia przez spółdzielnię oszczędności w tym zakresie. W ocenie Sądu można byłoby nawet pokusić się o konstatację, iż umowy z symbolicznym wynagrodzeniem (o sprzątanie) były pozorne, bo w istocie pozostawienie po sobie porządku mieściło się w usłudze ochroniarskiej. Nawet jednak, jeżeli przyjąć, iż umowy te były realizowane, to stanowiły oczywiste obejście prawa i jako takie są nieważne, a składka powinna była wówczas zostać odprowadzona od umowy głównej, tj. od umowy o świadczenie usług ochrony, która to usług stanowiła powód zawarcia z zainteresowanymi umów cywilnoprawnych i istotę zadania każdego z zainteresowanych. Zainteresowany K. D., świadczący usługi ochrony na stacji paliwowej przyznał, że żadnych usług sprzątanania nie wykonywał.

Dalej zaznaczyć należy, że w bezwzględnie obowiązujących przepisach dotyczących ubezpieczeń społecznych ograniczenia doznaje akcentowana przez odwołującego zasady swobody umów. Artykuł 9 ust. 2 ustawy o s.u.s. odnosi się do umów co prawda wykonywanych jednocześnie, ale zawieranych niezależnie od siebie, zarówno w sensie rozdzielności praw i obowiązków z danej umowy, jak i w sensie czasowym. Omawiany przepis jako zasadę ustanawia obowiązkowe objęcie ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Kolejną okolicznością przemawiającą za uznaniem zawartych umów o ochronę obiektów i sprzątanie za jeden stosunek zobowiązaniowy jest wykonywanie ich w tym samym miejscu i w tych samych okresach czasu. Nie można w żadnym razie podzielić poglądu odwołującej, iż natura świadczonych czynności w ramach każdej z tych umów jest całkowicie odrębna. Zasady doświadczenia życiowego nakazują bowiem przyjąć, iż w sytuacji zobowiązania się do wykonywania ochrony obiektu oraz do sprzątanania w miejscu wykonywania dozoru nie sposób rozdzielić czasowo tych dwóch zakresów czynności. Istotą zobowiązania było bowiem łączne wykonywanie tych dwóch zakresów czynności w tym samym miejscu i czasie. Argument, iż czynności ochrony obiektu i sprzątanania należało rozdzielić do dwóch odrębnych umów nie zasługują

na aprobatę, gdyż sprowadza istotę zagadnienia do absurdu. Przyjmując zaproponowany przez płatnika składek tok myślenia należałoby uznać, iż każdy rodzaj czynności wykonywanych przez zleceniobiorcę, przykładowo w ramach remontu, powinien być objęty odrębną umową.

Przedstawiona wykładnia art 9 ust. 2 ustawy o s.u.s. znajduje oparcie również w systemowej regule interpretacyjnej. Należy bowiem zauważyć, że stosownie do treści art. 9 ust. 3 w/w ustawy osoba prowadząca kilka rodzajów działalności pozarolniczej jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z jednego wybranego przez siebie rodzaju działalności. Analogicznej regulacji nie przewiduje natomiast art. 9 ust. 2 ustawy o s.u.s., który zezwala na wybór innych niż najwcześniejszy, wszystkich lub wybranych tytułów objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli dana osoba spełnia warunki do objęcia ubezpieczeniami z kilku tytułów, o których mowa w art. 6 ust.1 pkt. 2, 4-6 i pkt 10 w/w ustawy. Mając na względzie założenie o racjonalności ustawodawcy należy zatem uznać, iż w odniesieniu do osób spełniających warunki do objęcia ubezpieczeniami z kilku tytułów, o których mowa w art. 6 ust.1 pkt.2, 4-6 i pkt 10 cyt. ustawy, w tym z umowy zlecenia, odmiennie niż w przypadku osób prowadzących kilka rodzajów działalności pozarolniczej, nie ma znaczenia fakt wykonywania kilku rodzajów przedmiotów zlecenia, jeśli są lub powinny być objęte jedną umową zlecenia.

W ramach wykładni systemowej art. 9 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie można również pominąć okoliczności, iż zgodnie z treścią przepisu art. 66 ust. 1 pkt. 1 lit. e w zw. z art. 82 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w przypadku, gdy w ramach jednej umowy zlecenia stanowiącej tytuł do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, ubezpieczony uzyskuje więcej niż jeden przychód, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana od każdego z uzyskanych przychodów odrębnie. Przytoczona regulacja wiążąca obowiązek opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne z każdym z kilku przychodów uzyskiwanych z jednej umowy zlecenia wspiera pogląd, zgodnie z którym również składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe winna być opłacana od wszystkich przychodów z danej umowy zlecenia.

Jedynie na marginesie stwierdzić należało, że te czynności, które niektórzy z ubezpieczonych wykonywali, a mianowicie dodatkowe czynności porządkowe (m.in. odśnieżanie, zamiatanie liści) nie zostały określone w umowie, czyli były podejmowane bądź z własnej inicjatywy, bądź były to czynności wykonywane w ramach umowy dotyczącej ochrony obiektów i odpowiadają regulacji zawartej w § 1 ust. 1 niniejszej umowy (wykonywanie innych czynności mających na celu właściwe wykonanie zlecenia, przy uwzględnieniu obowiązujących w obiekcie instrukcji i procedur). Zdaniem Sądu czynności te mieściły się zatem w granicach w/w umów.

Dodatkowo wskazać należy, że sam fakt zredagowania odrębnych umów nie przesądza o tym, iż rzeczywiście, w sensie prawnym, mamy do czynienia z dwoma stosunkami zobowiązaniowymi. Wniosek ten jest o tyle istotny w realiach przedmiotowej sprawy, że art. 9 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych uprawnia do wyboru tytułu ubezpieczeń społecznych w sytuacji, gdy są to faktycznie różne tytuły. Rozbicie wykonywanych czynności w tym samym miejscu, czasie i na rzecz tego samego podmiotu na dwie umowy zlecenia nie może być traktowane inaczej pozoracją zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego umożliwiającą, na zasadzie art. 9 ust. 2 ustawy o s.u.s., wybór tylko jednego z tytułów, a w konsekwencji przyjęcie do podstawy wymiaru składek przychodu w niższej wysokości.

Działanie płatnika składek polegające na zawieraniu dwóch umów zlecenia w efekcie doprowadziło także do pokrzywdzenia samych zainteresowanych. Zaniżona została podstawa wymiaru świadczeń, zasiłku chorobowego czy ewentualnie świadczenia przedemerytalnego lub innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Do zainteresowanych nie należał wybór umowy, od której należało odprowadzić składki na ubezpieczenie społeczne, bowiem to odwołująca w zredagowanej umowie zawarła zastrzeżenie, że to od umowy przewidującej radykalnie niższe wynagrodzenie będzie odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne. Zdaniem Sądu pozwany organ rentowy prawidłowo ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne od zsumowanych kwot wynagrodzenia otrzymywanych przez w/w zainteresowanych z tytułu dwóch umów zlecenia. Fakt swoistego rozbicia usług świadczonych przez zainteresowanych na czynności wykonywanych z zakresu ochrony i czynności porządkowych oraz czynności z zakresu segregacji dokumentów i obsługi umów zleceń miało na celu, jak prawidłowo

wykazał to organ rentowy w skarżonych decyzjach, deklarowanie składek na ubezpieczenia społeczne tylko od części przychodu uzyskanego przez zainteresowanego.

Odnosząc się natomiast do umów przekwalifikowanych z umów zlecenia na umowy o dzieło należy podzielić stanowisko organu rentowego również i w tym zakresie.

Stosownie do treści art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Przedmiotem umowy jest zatem zobowiązanie do wykonania określonego dzieła, które może mieć charakter materialny jak i niematerialny, zaś sama umowa jest umową rezultatu. Zgodnie z art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Z kolei zgodnie z treścią art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Przedmiotem tej umowy jest dokonanie określonej czynności faktycznej, która nie musi prowadzić do osiągnięcia indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa o świadczenie usług to umowa starannego działania, podczas gdy umowa o dzieło jest umową rezultatu. Przedmiotem umowy o dzieło jest zatem osiągnięcie z góry oznaczonego wyniku, podczas, gdy przedmiotem umowy o świadczenie usług jest jedynie staranne dążenie do osiągnięcia rezultatu, ale jego osiągnięcie nie należy do treści zobowiązania.

Odróżnienie umowy o dzieło od umów pokrewnych, zwłaszcza o świadczenie usług innego rodzaju, budzi nieraz w praktyce trudności. Umowa o dzieło różni się od umowy o świadczenie usług brakiem stosunku zależności między stronami i koniecznością osiągnięcia oznaczonego rezultatu ludzkiej pracy w szerokim tego słowa znaczeniu, gdy w drugim rodzaju umów decydujący nie jest rezultat, lecz wykonywanie pracy jako takiej. Wprawdzie zamawiający może udzielać wskazówek, co do tego, jak dzieło ma być wykonywane, pracownik, w odróżnieniu od przyjmującego zamówienie, nie ponosi jednak odpowiedzialności kontraktowej, gdy świadczona przez niego praca nie spełnia oczekiwań pracodawcy. Natomiast przyjmującego zamówienie obciąża odpowiedzialność za nieosiągnięcia określonego rezultatu. Prowadzi to do innego rozkładu ryzyka co do wykonania i jakości usługi. Umowa o dzieło różni się od umowy zlecenia tym, że zawsze musi być uwieńczona konkretnym i sprawdzalnym rezultatem. Mniejsze znaczenie ma tu obowiązek osobistego wykonania dzieła przez przyjmującego zamówienie, byle rezultat końcowy był osiągnięty. W umowie zlecenia nie akcentuje się owego rezultatu jako koniecznego, ze względu natomiast na moment osobistego zaufania między kontrahentami, obowiązek osobistego świadczenia przez dłużnika staje się tu regułą. Zlecenie w takim ujęciu odnosi się zresztą jedynie do dokonania określonej czynności prawnej. Dodać należy, że nazwa umowy, z wyeksponowaniem terminologii służącej podkreśleniu wybitnie charakteru umowy jako umowy o dzieło, nie jest elementem decydującym samodzielnie o rodzaju zobowiązania w oderwaniu od oceny rzeczywistego przedmiotu tej umowy i sposobu oraz okoliczności jej wykonania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 06 czerwca 2012 r., III AUa 377/12, LEX nr 1213800).

Umowy nazwane przez spółdzielnię „umowami o dzieło” były w istocie umowami starannego działania. Zainteresowane E. S., U. B. (2) i U. B. (1) w ramach umów o dzieło wykonywały czynności (m.in. sprzątnięcie pomieszczeń biurowych, mycie okien, podłóg), które nie miały zindywidualizowanego charakteru, który jest wymagany przy umowach o dzieło, a w sytuacji braku odbioru rzekomego dzieła, który następować powinien w istniejących realiach po sprzątnięciu każdego z pomieszczeń, pomieszczenia te nie podlegały sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Dłu gotrwał i powtarzalnie wykonywanie przez w/w zainteresowane tych samych czynności (wykonywały je w stałych godzinach w te same dni, a umowy cywilnoprawne były z nimi zawierane na kolejne okresy miesięczne) zakwalifikować należało wyłącznie jako wykonywania czynności starannego działania.

Powyższe okoliczności prowadzą do wniosku, że umowy zawarte z zainteresowanymi nie były umowami o dzieło, a umowami o świadczenie usług, stąd w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami w/w zainteresowane podlegały obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu.

Mając na uwadze powyższe okoliczności orzeczono jak w sentencji wyroku w myśl art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

SSO Ewa Milczarek